

010000, Астана қ., Мәңгілік Ел даңғылы, 8
«Министрліктер үйі», 14-кіреберіс
тел.: +7 7172 74 08 44

№ _____

010000, г.Астана, пр.Мангилик Ел, 8
«Дом министерств», 14 подъезд
тел.: +7 7172 74 08 44

**Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің
Қазақстан Халық партиясының
фракциясы депутаттарына
К. Сейтжанға
М. Магеррамовқа
Г. Танашеваға
И. Смирноваға
И. Сұңқарға**

2023 жылғы 27 маусымдағы № ДЗ-260 депутаттық сауалға

Құрметті депутаттар!

Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар министрлігі (бұдан әрі – *Министрлік*) жоғарыда аталған депутаттық сауалды қарастырып, қатты тұрмыстық қалдықтар проблемаларына қатысты құзыреті шеңберінде мынаны хабарлайды.

Қалдықтарды жинау жүйесінің ашықтығын жетілдіру мәселесі бойынша және қалдықтарды бөлек жинау жөніндегі заңнамалық базаны әзірлеу.

Қазақстан Республикасының Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігі бәсекелестік деңгейін айқындау, үстем немесе монополиялық жағдайға ие нарық субъектілерін анықтау мақсатында, сондай – ақ бәсекелестікті қорғауға және дамытуға бағытталған кешенді шараларды әзірлеу үшін 2020, 2021 жылдар және 2022 жылдың 8 айы кезең ішінде қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау, әкету, сұрыптау және көму (бұдан әрі – *ҚТҚ*) бойынша нарықта талдау жүргізді. Талдау қорытындысы бойынша Агенттік бұл нарықтың дамымаған бәсекелестікпен жоғары шоғырланғанын анықтады.

Осыған байланысты, осы нарықта бәсекелестіктің тең қолжетімділігін және одан әрі дамуын қамтамасыз ету мақсатында Министрлік Агенттікпен бірлесіп ҚТҚ саласындағы бәсекелестікті дамыту жөніндегі Жол картасын (бұдан әрі – *Жол картасы*) әзірлейді, оның шеңберінде конкурс қорытындылары бойынша ҚТҚ нарығының әлеуетті қатысушыларын айқындау бойынша іріктеу критерийлері, жинауға арналған бірыңғай үлгілік шартты белгілеу көзделетін болады ҚТҚ тасымалдау, ҚТҚ жинау, әкету және көму жөніндегі қызметтерді жеткізушілермен жасалатын шарттардың қолданылу мерзімін 10 жылдан аспайтын мерзімге регламенттеу, ҚТҚ жинау, әкету бойынша (аудандар мен учаскелер бойынша) нарық шекараларын облыстық, республикалық маңызы бар қалаларда лоттар бойынша бөлуді регламенттеу.

Бұдан басқа, Жол картасы шеңберінде жыл сайынғы индекстеуді ескере отырып, 2 жылда 1 рет ҚТҚ тарифін қайта қарау, жақсы дамыған бәсекелестікпен ҚТҚ жинау, әкету жөніндегі қызметтерді жүзеге асыратын мемлекеттік қатысуы бар ұйымдарды жекешелендірудің Кешенді жоспарына енгізу мәселелері пысықталатын болады.

Сонымен қатар, Министрлік Жаңа экологиялық кодекс шеңберінде ҚТҚ бөлек жинау бойынша заңнамалық база құрды. ҚР Экология кодексінің 321-бабына сәйкес бөлек жинау «құрғақ» (қағаз, картон, металл, пластик және шыны) және «дымқыл» (тамақ қалдықтары, органикалық заттар және басқа) фракциялар бойынша жүзеге асырылады. Бұдан басқа, қалдықтарды бөлек жинауға, оның ішінде техникалық, экономикалық және экологиялық орындылығын ескере отырып, міндетті түрде бөлек жинауға жататын қалдықтардың түрлеріне немесе топтарына (түрлерінің жиынтығына) қойылатын талаптар (бұдан әрі – Қалдықтарды бөлек жинауға қойылатын талаптар) бекітілді (Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м. а. 2 желтоқсандағы Бұйрығы 2021 жылғы № 482).

Қалдықтарды бөлу үшін саралауды және қалаларда қоқысты бөлек жинауға бизнес пен халықты ынталандыру бағдарламасын іске асыруды қоса отырып, ҚТҚ шығарғаны үшін тарифтеу мәселелері бойынша.

Қалдықтарды бөлек жинауға қойылатын талаптарға сәйкес жергілікті атқарушы органдар қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесін, оның ішінде тиісті елді мекендегі контейнерлік алаңдарда бөлек жинауға арналған контейнерлердің қажетті санын (2-ден кем емес) орнатуды ұйымдастыру жолымен ұйымдастырады, бұл халық санына, қалдықтарды жинақтау нормаларына, оларды сақтау мерзімдеріне және басқа да қажетті факторларға сүйене отырып айқындалады.

Тұрғын үйлерде тұратын жеке тұлғалар жария шарттар негізінде орталықтандырылған жүйені пайдалануға және жергілікті өкілді орган бекіткен тарифтерге сәйкес қалдықтарды тасымалдау үшін қызметтерге ақы төлеуге міндетті.

Сонымен қатар, сараланған тарифтерін енгізу қалдықтарды бөлу осы процесті басқару мәселесіне байланысты қиындықтар туғызады. Осыған байланысты, халықты ҚТҚ-ны бөлек жинауға ынталандыру мақсатында жергілікті жерлерде қайталама шикізатты қабылдау пункттері құрылады, онда тұрғындар қайта шикізатты белгілі бір бағаға тапсырады.

Бүгінгі таңда республика бойынша қайта шикізатты қабылдаудың 400-ден астам пункті жұмыс істейді, сондай-ақ біртіндеп фандоматтар орнатылуда.

Бұдан басқа, 2023 жылғы 28 наурызда коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру бойынша одан әрі ұсыныстар әзірлеу мақсатында коммуналдық қалдықтарды басқарудың тиімді және кешенді жүйесін ұйымдастыру үшін ұсыныстар әзірлеу жөніндегі жұмыс тобы құрылды. Жұмыс тобының құрамына салалық ұйымдар, «Атамекен» ҰКП және ЖАО кірді. Жұмыс тобының отырыстары шеңберінде қалдықтардың барлық түрлерін қайта өңдеуді ынталандыру мәселесі қаралады.

Сонымен қатар, ағымдағы жылдың шілде айында қалдықтарды жинауды, тасымалдауды, қайта пайдалануға дайындауды, сұрыптауды, өңдеуді, қайта өңдеуді, залалсыздандыруды және (немесе) кәдеге жаратуды және ақшалай төлемдердің тиісті мөлшерін ұйымдастыру бойынша өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген жауапкершілігі операторының функциясын

іске асыру тәртібін бекіту бойынша ҚР Экология кодексіне түзетулер енгізілді. Тиісті өзгерістер қабылданғаннан кейін өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген жауапкершілігі тетігі шеңберінде қалдықтарды басқару саласындағы арнайы кәсіпорындарды ынталандыру тетігін (EcoQoldau) қайта іске қосу жоспарлануда.

Қалдықтарды тұтыну мен түзуге құлшыныспен қараудың жаңа мәдениетін енгізу мәселесі бойынша.

Қазіргі Қазақстанда бірқатар экологиялық проблемалар бар: бұл атмосфералық ауаның сапасы, жер үсті сулары мен топырақтың ластануы, қатты тұрмыстық қалдықтарды өңдеудің төмен деңгейі және т.б. Осыған байланысты экологиялық білім беруді арттыру және халықтың экологиялық мәдениетін қалыптастыру маңызды рөл атқарады.

Кодекстің «Экологиялық мәдениет, білім беру және ағарту» бөлімінде экологиялық білім мен ағартуды мемлекеттік қолдау көзделген.

Сондай-ақ, ҚР Президенті Қ.Тоқаевтың тапсырмасына сәйкес ҚР Үкіметінің қаулысымен 2021-2025 жылдарға арналған «Жасыл Қазақстан» ұлттық жобасы бекітілді.

Ұлттық жобаның бағыттарының бірі «Экология болашағы» болып табылады, ол халықтың эко-білім деңгейін және мәдениетін арттыруға бағытталған.

Бұл бағытта 2 міндет қойылды:

1. Экологиялық аспектілерді ресми білім беру және білім беру жүйесіне біріктіру.

2021-2022 оқу жылында негізгі орта білім берудің 6-сыныбында «Жаратылыстану» пәнімен қатар «Жаһандық құзыреттілік» шеңберінде «Экология» курсы жүргізілді.

Жаңа 2022-2023 оқу жылында білім беру бағдарламалары қайта қаралып, жаңартылды. Негізгі орта білім беру деңгейінде экология бойынша үздіксіз білім беруді қамтамасыз ету мақсатында 5-9 сыныптарда «Жаһандық құзыреттілік» курсы бойынша оқыту жүргізіледі, оның шеңберінде 5-9 сыныптар үшін «Экологиялық мәдениет» тарауы енгізілген.

2. Эко-бағдарланған ақпараттық кеңістікті қалыптастыру.

Жыл сайын «Үздік экологиялық білім беру ұйымы» ұлттық байқауы, «Virge-Taза Qazaqstan» экологиялық акциясы өткізіледі. Сонымен қатар, экологиялық тәрбие, қоршаған әлемге ұқыпты қарау мектептің кешенді тәрбие қызметі арқылы жүзеге асырылады. Білім алушылар сенбіліктерге, білім беру ұйымдарының аумағын көгалдандыруға және абаттандыруға, көгалдандыруға және «Жасыл ел» қозғалысына қатысады.

ҚР Президенті жанындағы «жасыл экономикаға» көшу жөніндегі кеңес отырысының 2021 жылғы 25 маусымдағы хаттамасы шеңберінде Министрлік «жасыл экономикаға» көшу және халықтың экологиялық мәдениеті мен бизнесін қалыптастыру үшін кадрлармен қамтамасыз ету қажеттілігін көрсететін «жасыл экономикаға» көшу жөніндегі тұжырымдаманы өзектендіру бойынша жұмыс жүргізуде.

**Құрметпен,
Қазақстан Республикасы
Экология және табиғи ресурстар
бірінші вице-министрі**

Н. Шәрбиев

010000, Астана қ., Мәңгілік Ел даңғылы, 8
«Министрліктер үйі», 14-кіреберіс
тел.: +7 7172 74 08 44

№ _____

010000, г.Астана, пр.Мангилик Ел, 8
«Дом министерств», 14 подъезд
тел.: +7 7172 74 08 44

Депутатам Фракции
«Народной партии Казахстана»
Мажилиса Парламента
Республики Казахстан
К. Сейтжан
М. Магеррамову
Г. Танашевой
И. Смирновой
И. Сункар

На депутатский запрос № ДЗ-260 от 27 июня 2023 года

Уважаемые депутаты!

Министерство экологии и природных ресурсов Республики Казахстан (*далее – Министерство*) рассмотрев вышеуказанный депутатский запрос, касательно проблем твердых бытовых отходов, в рамках компетенции сообщает следующее.

По вопросу усовершенствования прозрачности системы сбора отходов и разработать законодательную базу по раздельному сбору отходов.

Агентством по защите и развитию конкуренции Республики Казахстан в целях определения уровня конкуренции, выявления субъектов рынка, занимающих доминирующее или монопольное положение, а также для разработки комплексных мер, направленных на защиту и развитие конкуренции проведен анализ на рынке по сбору, вывозу, сортировке и захоронению твердых бытовых отходов (*далее – ТБО*) за период 2020, 2021 годы и 8 месяцев 2022 года. По итогам анализа Агентством установлено, что данный рынок является высококонцентрированным с неразвитой конкуренцией.

В этой связи, в целях обеспечения равного доступа и дальнейшего развития конкуренции на данном рынке, Министерством совместно Агентством разрабатывается Дорожная карта по развитию конкуренции в сфере ТБО (*далее – Дорожная карта*), в рамках которого будут предусмотрены критерии отбора по определению потенциальных участников рынка ТБО по итогам конкурса, установление единого типового договора на сбор и транспортировку ТБО, регламентирование срока действия заключаемых договоров с поставщиками услуг по сбору, вывозу и захоронению ТБО не более 10 лет, регламентирование разделения границ рынка по сбору, вывозу ТБО (по районам и участкам) в городах областного, республиканского значения по лотам.

Кроме того, в рамках Дорожной карты будут проработаны вопросы пересмотра тарифа ТБО 1 раз в 2 года с учетом ежегодной индексации, включение

в Комплексный план приватизации организации с государственным участием осуществляющие услуги по сбору, вывозу ТБО с хорошо развитой конкуренцией.

Вместе с тем, Министерством в рамках нового Экологического кодекса создана законодательная база по отдельному сбору ТБО. Так, согласно ст. 321 Экологического кодекса РК отдельный сбор осуществляется по «сухой» (бумага, картон, металл, пластик и стекло) и «мокрой» (пищевые отходы, органика и иное) фракциям. Кроме того, утверждены Требования к отдельному сбору отходов, в том числе к видам или группам (совокупности видов) отходов, подлежащих обязательному отдельному сбору с учетом технической, экономической и экологической целесообразности (далее – Требования к отдельному сбору отходов) (приказ и.о. Министра экологии, геологии и природных ресурсов Республики Казахстан от 2 декабря 2021 года № 482).

По вопросам тарификации за вывод ТБО с включением дифференциации за разделением отходов и реализации в городах программы по созданию стимулов для бизнеса и населения к отдельному сбору мусора

Согласно Требованиям к отдельному сбору отходов местными исполнительными органами организуют централизованную систему сбора отходов в том числе путем организации установки необходимого количества контейнеров для отдельного сбора (не менее 2) на контейнерных площадках в соответствующем населенном пункте, что определяется исходя из численности населения, норм накопления отходов, сроков их хранения и других необходимых факторов.

Физические лица, проживающие в жилых домах, обязаны пользоваться централизованной системой на основании публичных договоров и оплачивать услуги за транспортировку отходов согласно утвержденным местным представительным органом тарифам.

При этом, внедрение дифференцированных тарифов за разделением отходов вызывает сложности в связи с вопросом администрирования данного процесса. В этой связи, в целях стимулирования населения к отдельному сбору ТБО на местах создаются пункты приема вторичного сырья, куда населения сдают вторсырье за определенную цену.

На сегодняшний день по республике функционируют свыше 400 пунктов приема вторсырья, а также постепенно устанавливаются фандоматы.

Кроме того, 28 марта 2023 года в целях выработки дальнейших предложений по совершенствованию системы управления коммунальными отходами создана Рабочая группа по выработке предложений для организации эффективной и комплексной системы управления коммунальными отходами. В состав рабочей группы вошли представители отраслевых организаций, НПП «Атамекен» и МИО. В рамках заседаний Рабочей группы рассматривается вопрос стимулирования переработки всех видов отходов.

Вместе с тем, в июле текущего года внесены поправки в Экологический кодекс РК по утверждению порядка реализации функции оператора расширенной ответственности производителей (импортеров) по организации сбора, транспортировки, подготовки к повторному использованию, сортировки, обработки, переработки, обезвреживания и (или) утилизации отходов и соответствующих размеров денежных выплат. После принятия соответствующих изменений, механизм стимулирования спецпредприятий в сфере управления

отходами (EcoQoldau) в рамках механизма расширенных ответственности производителей (импортеров) планируется перезапустить.

По вопросу внедрения новой культуры рачительного отношения к потреблению и образованию отходов.

В современном Казахстане имеется ряд экологических проблем: это и качество атмосферного воздуха, загрязнение поверхностных вод и почв, низкий уровень переработки твердых бытовых отходов и так далее. В этой связи, важную роль играет повышение экологического образования и формирование экологической культуры у населения.

Разделом «Экологическая культура, образование и просвещение» Кодекса предусмотрена государственная поддержка экологического образования и просвещения.

Также в соответствии с поручением Президента РК К. Токаева постановлением Правительства РК утвержден Национальный проект «Зеленый Казахстан» на 2021-2025 годы.

Одним из направлений Национального проекта является «Экология болашағы», которое направлено на повышение уровня экообразования и культуры населения.

В данном направлении поставлено 2 задачи:

1. Интеграция экологических аспектов в систему формального образования и просвещения.

В 2021-2022 учебном году в 6 классе основного среднего образования наряду с предметом «Естествознание» велся курс «Экология» в рамках «Глобальных компетенций».

В новом 2022-2023 учебном году образовательные программы были пересмотрены и обновлены. В целях обеспечения непрерывного образования по экологии на уровне основного среднего образования в 5-9 классах проводится обучение по курсу «Глобальные компетенции», в рамках которого для 5-9 классов включена глава «Экологическая культура».

2. Формирование экоориентированного информационного пространства.

Ежегодно проводится Национальный конкурс «Лучшая организация экологического образования», экологическая акция «Birge-taza Qazaqstan». Кроме того, экологическое воспитание, бережное отношение к окружающему миру осуществляется через комплексную воспитательную деятельность школы. Обучающиеся участвуют в субботниках, озеленении и благоустройстве территории организаций образования, озеленении и движении «Жасыл ел».

В рамках протокола заседания Совета по переходу РК к «зеленой экономике» при Президенте РК от 25 июня 2021 года Министерством ведется работа по актуализации Концепции по переходу РК к «зеленой экономике», в которой отражена необходимость кадрового обеспечения для перехода к «зеленой экономике» и формирования экологической культуры населения и бизнеса.

**С уважением,
Первый вице-министр
экологии и природных ресурсов
Республики Казахстан**

Н. Шарбиев

БҰЙРЫҚ

Астана қаласы

ПРИКАЗ

город Астана

2023 жылдың 25 шілдесі № 318

Иссапарға жіберу туралы

«Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 57 және 38 баптарына, «Мемлекеттік бюджеттің есебінен ұсталатын мемлекеттік мекемелер қызметкерлерінің, сондай-ақ, Қазақстан Республикасының Парламенті депутаттарының Қазақстан Республикасының шегіндегі қызметтік иссапарлары туралы ережені бекіту туралы» 2000 жылғы 22 қыркүйектегі № 1428 және «Бюджет қаражаты есебінен қызметтік иссапарларға, оның ішінде шет мемлекеттерге қызметтік иссапарларға арналған шығыстарды өтеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 11 мамырдағы № 256 қаулыларына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қызметтік қажеттілікке байланысты Мемлекетаралық Су шаруашылығы объектілерін шолу мақсатында 2023 жылғы 25 шілдеде Ташкент (Өзбекстан) қаласына иссапарға шығамын.

2. Күнтізбелік 1 күн көлемінде тәуліктік ақысы ҚР Сыртқы істер министрлігінің «005» бюджеттік бағдарламасы есебінен өтеледі, Астана-Шымкент, Ташкент-Астана эконом. класстың тарифімен әуе көлігі жолымен, автокөлікпен Шымкент-Ташкент бағыты бойынша жол жүру шығындары Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің қаражаты есебінен өтелсін.

3. Иссапар кезеңінде Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар Министрінің міндетін атқару Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар бірінші вице-министрі Нуркен Кожамуратович Шарбиевке жүктелсін.

Министрі

З. Сулейменова